

S. RAMPIH: NABAVNA POLITIKA V SPLOŠNIH KNJIŽNICAH (Ljubljana, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2010)

Primož Južnič

Recenzija
UDK 025.5:027.022

Ključne besede: splošne knjižnice, nabavna politika, knjižnične zbirke, strateško načrtovanje

Book review
UDC 025.5:027.022

Key words: public libraries, collection policy, library collections, strategic planning

Na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti nimamo prav veliko monografskih strokovnih in/ali znanstvenih publikacij. Prva, A. Pirjevca, je izšla tik pred začetkom druge svetovne vojne. Po tem nismo dobili prav veliko podobnih besedil in skoraj na prste bi lahko našteli monografije našega področja, objavljene v zadnjih letih. Res je, da imajo sodobne monografije na področju hitro spreminjajočega in razvijajočega se knjižničarstva, tako kot na drugih področjih, omejeno časovno veljavo, toda to ne pomeni, da niso več potrebne in da nismo veseli vsake, ki jo lahko dobimo v branje in uporabo. Prednosti monografije, ki lahko obdela določeno problematiko veliko širše, kot je to mogoče v posameznem članku, so še zmeraj velike.

Tokrat bi želeli prikazati knjigo Slavice Rampih *Nabavna politika v splošnih knjižnicah*, ki je izšla konec leta 2010 pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije. Avtorica knjige je obdelala tematiko, ki je bila v preteklosti nekoliko zanemarjena in slabo raziskana – nabavno politiko v splošnih knjižnicah. Ob tem obravnava še procese nabave in izgradnjo knjižničnih zbirk kot dejavnosti, ki so povezane z nabavno politiko.

Primož JUŽNIČ. S. Rampih: Nabavna politika v splošnih knjižnicah (Ljubljana, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2010). Knjižnica, 55(2011)2–3, pp. 259–262

Avtorica se, tako kot obljublja tudi naslov, ukvarja izključno s splošnimi knjižnicami, četudi so nekatera načela in principi nabavne politike, predstavljeni v knjigi, uporabni ali primerni tudi za druge tipe knjižnic. Cilj nabavne politike je zagotoviti najbolj primerno in ustrezno knjižnično zbirko, kar je hkrati cilj in osnova delovanja vsake knjižnice. Res je sicer, da je proces izbire gradiva v splošnih knjižnicah v Sloveniji veliko manj zahteven kot v nekaterih drugih tipih knjižnic (in tudi v velikih državah), saj je obseg potencialnega gradiva veliko manjši. Vendar zato pomen nabavne politike ni manjši, temveč predvsem drugačen.

Knjiga je razdeljena na sedem poglavij. V uvodu je predstavljen raziskovalni problem. Pomemben je tudi del, v katerem avtorica opozori na terminologijo. Drugo, kratko poglavje poveže poslanstvo knjižnice in njeno zbirko. Tretje, temeljno teoretično poglavje v desetih korakih predstavi strateško načrtovanje nabavne politike. Četrto in peto poglavje govorita o dokumentu o nabavni politiki. Izbrani so trije primeri splošnih knjižnic v Zadru, Helsinkih in Pasadeni (ZDA). Prinaša razmišljanje o nabavi in nabavni politiki v slovenskih splošnih knjižnicah. Sedmo poglavje predstavlja raziskavo. Avtorica je pregledala spletne strani slovenskih splošnih knjižnic, da bi ugotovila, kako knjižnice predstavljajo svojo nabavno politiko javnosti. Zanimal jo je predvsem dokument o nabavni politiki. Rezultati kažejo, da knjižnice (ker jih k temu zavezuje zakon?) sicer večinoma objavljajo dokumente javnega značaja, vendar med njimi ni dokumenta o nabavni politiki. Avtorica je pričakovala, da bodo vsaj območne knjižnice imele takšen dokument na svojih spletnih straneh. Hkrati je tudi analiza drugih dokumentov na spletnih straneh pokazala le fragmentarne vsebine o nabavni politiki (str. 177–178). Avtorica ugotavlja, da je šibak tudi učinek strokovnih teoretičnih člankov. Knjižnična zbirka je temelj delovanja knjižnice, razlog, da knjižnica obstaja (str. 185), zato je še toliko bolj kritično, da so rezultati raziskave takšni, kot jih je dobila.

Verjetno je to opozorilo, temeljno sporočilo knjige, velika spodbuda tako praktikom kot teoretikom na področju knjižničarstva, da se lotijo nujnega dela, po možnosti v sodelovanju. Avtorica dobro poda vse argumente za to ugotovitev. Zato je knjiga primerno branje ne samo za vodje splošnih knjižnic in odgovorne za nabavno politiko, temveč za vse, ki delujejo na tem področju, pa tudi širše, za strokovnjake z različnih področij bibliotekarske in informacijske znanosti, knjigarstva in založništva.

Še nekaj kritičnih besed, teh ni veliko, jih je pa vseeno treba omeniti. Mogoče je največja pomanjkljivost v odsotnosti obravnave gradiva na novih medijih in dostopa do informacijskih virov v splošnih knjižnicah. Tako npr. avtorica za elektronske knjige citira vir iz leta 2001 o tem, da je težko napovedati, kdaj bodo našle svoje mesto v knjižnicah (str. 148). Prav tako pogrešamo jasno stališče do aktualnega vprašanja nabavne politike, ki vzbuja precej pozornosti

tudi v medijih, zakaj so najbolj izposojene knjige v splošnih knjižnicah vedno iste knjige, ki jih večina razvršča v t. i. trivialno ali celo pogrošno literaturo. Nekaj citatov avtorjev v že tako skromnem podpoglavju 6.4. *Nove vrste in oblike knjižničnega gradiva* v splošnih knjižnicah je zagotovo nezadostno obravnavanih. Še posebej zato, ker jih avtorica ne pojasni in se do njih ne opredeli, tako da njenega strokovnega stališča do te problematike sploh ne moremo izluščiti. To zagotovo ni dobro, saj s tem kažemo, da knjižničarji nimamo pravih (strokovnih) argumentov, s katerimi bi lahko odgovorili na takšne, pogosto površne in za knjižničarstvo kot dejavnost, tudi dolgoročno gledano, škodljive obtožbe. Upajmo, da se bo avtorica (mogoče v kakšnem članku tudi v tej reviji) bolj jasno opredelila do te problematike in jo podkrepila s svojimi raziskovalnimi rezultati.

Žal je skromen in pomanjkljiv tudi povzetek (Summary) v angleščini, v katerem se pojavi celo trditev, da gre za magistrsko nalogo (Thesis?). Možnost, da bi se z izdajo lahko pohvalili izven slovenskih meja, predvsem pri drugih bibliotekarskih združenjih, je tako zamujena.

Če smemo na koncu pohvaliti še izdajateljico, ZBDS (ne zato, ker tu izhaja tudi naša revija), da se je odločila za založništvo in izdajo monografije. S tem je pokazala, da svoje poslanstvo razvoja knjižnične dejavnosti jemlje resno in lahko samo upamo, da bo takšnih izdaj še več.

Primož Južnič, izr. prof., je predstojnik Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.

Naslov: Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana

Naslov elektronske pošte: primoz.juznic@ff.uni-lj.si